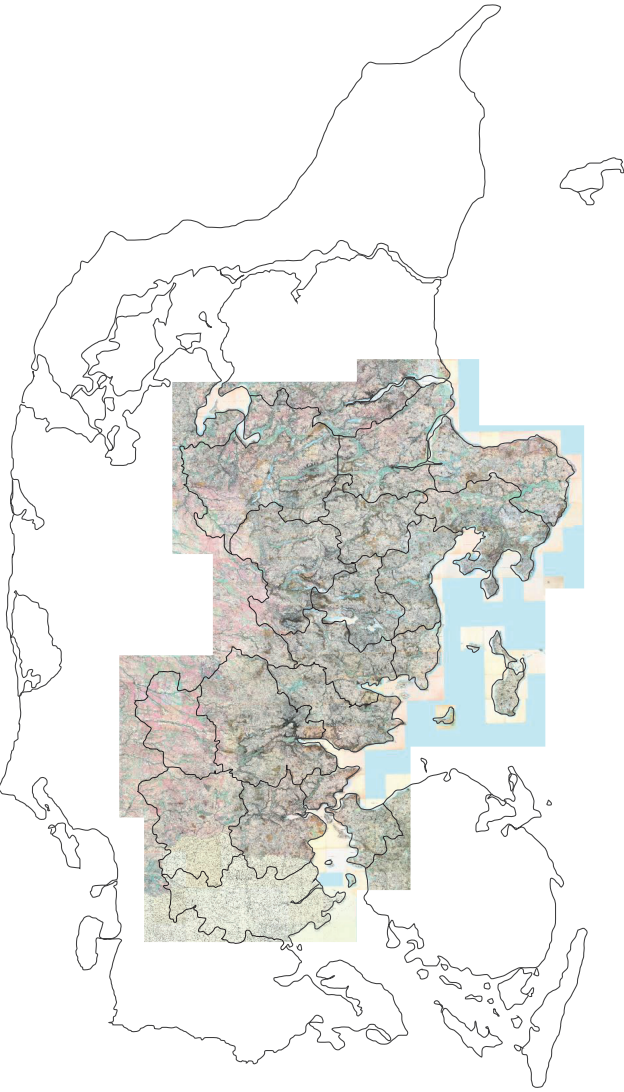

ATLAS

LANDSKABSSTRUKTURER OG VANDETS FORBINDELSER

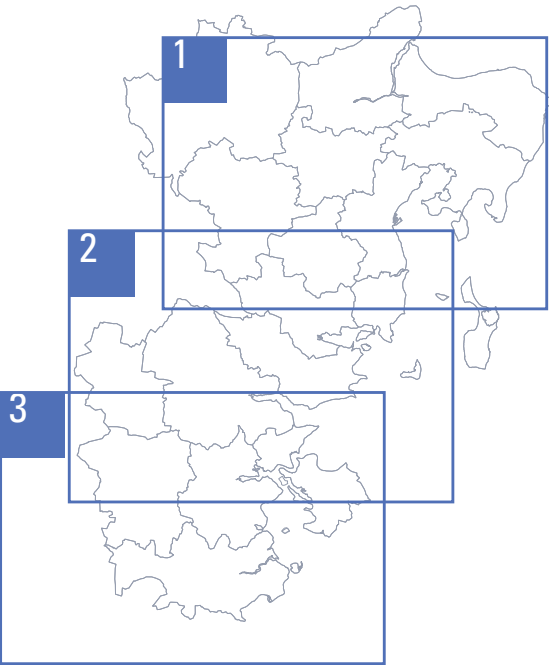

LANDSKABSTRÆK

Dette afsnit omhandler de store landskabstræk. Først på et helt overordnet, diagrammatiske niveau for alle de 19 kommuner. Herefter vises området i form af tre del-udsnit med fokus på dybestrukturer, bosætningsmønstre og vandets veje ved ekstrem regn og havstigning.

Dybe strukturer, diagrammatiske niveau:
De følgende sider viser de større landskabstræk med direkte, fysisk indflydelse i de 19 kommuner.
Kortene er baseret på hhv GEUS og MiljøGIS¹. Kortene er fremstillet i en diagrammatiseret form med et minimum af information for hver type. Dette for at udpege de helt store landskabstræk som historisk har haft afgørende indflydelse på bosætningsmønstre, placering af infrastruktur og erhverv. I nyere tid har disse strukturer haft en mere skjult betydning. Med klimaændringer og heraf følgende øgede nedbørsmængder og intensiteter samt havvandsstigning får landskabets dybe strukturer igen fysisk betydning for de steder der bebygges.

De diagrammatiserede kort er udarbejdet for at give en forståelse af hvordan disse landskabsstrukturer har formet Østjylland og i et vist omfang stadig gør det. Diagrammerne er særligt baseret på de Høje Målebordsblade fra slutningen af 1800-tallet, geologiske kort, terrænmodeller, mv.

På hvert kort er de 19 kommuner markeret. Det diagrammatiske niveau betyder at der ikke kan 'zoomes' ind på et enkelt hjørne af en kommune men derimod fungerer som en udpegning af større sammenbindende strukturer på tværs af kommunegrænser. Dette er f.eks Gudenåen som landskabsbetinget, sammenbindende element eller søhøjlandet som identitetsskabende strukturer for Silkeborg og Skanderborg.

Kortene tager direkte afsæt i Østjylland. Landskabets dybe strukturer er ikke fordret af kommunegrænser, hvorfor flere at trækkene inddrager jylland syd for Llmfjorden, f.eks. vandoplande. De store landskabstræk stopper naturligvis ikke nord for Llmfjorden eller øst for Middelfart. Disse skønnes dog i denne sammenhæng af mindre betydning for forståelsen af de specifikke forhold i Østjylland og er derfor ikke markeret.

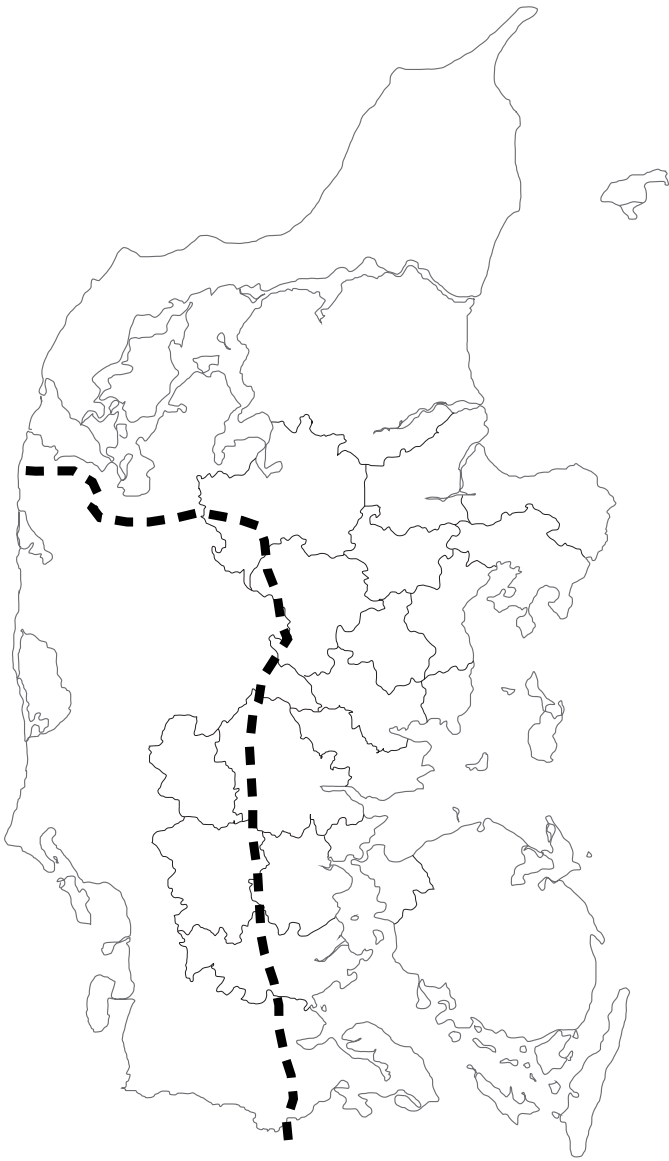
Vandets Forbindelser, deludsnit:
De 19 kommuner er inddelt i 3 deludsnit og for hvert udsnit vises sammenhænge mellem dybe landskabsstrukturer, vandets veje igen området samt bosætningsmønstre. Kortene er baseret på Plandata.dk og MiljøGIS².

1: Baggrundskilde diagrammer: Geus Styrelsen for Data og Effektivisering

2: Kilde kortlag deludsnit: Styrelsen for Data og Effektivisering

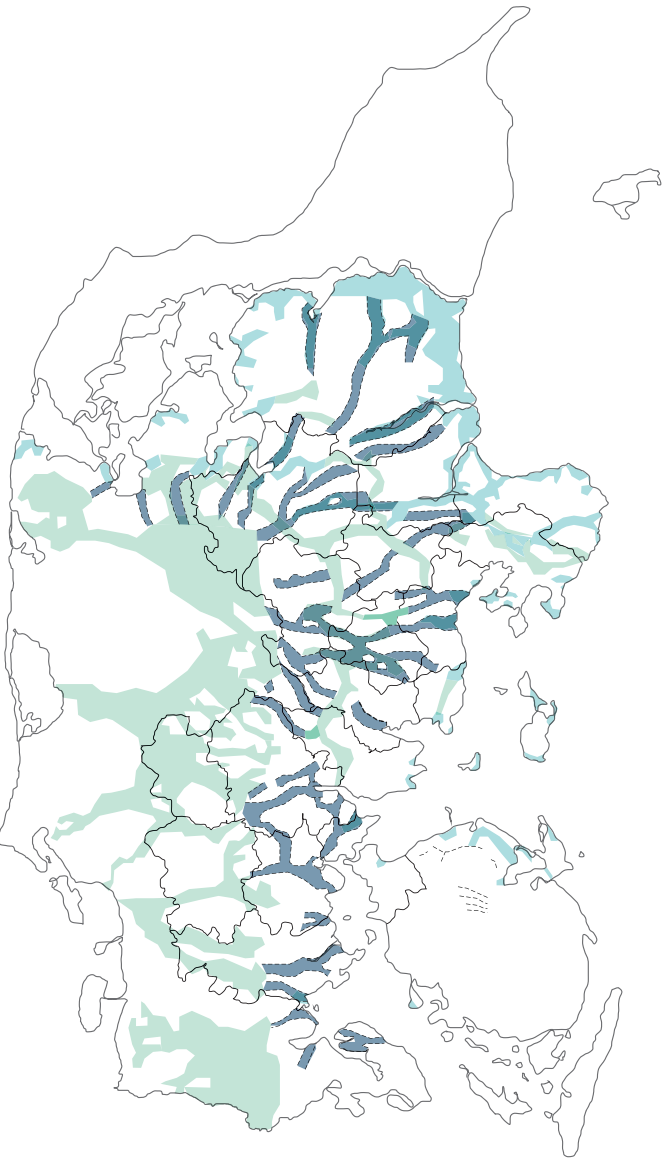
DYBE STRUKTURER

ISTIDSLANDSKABET

Diagrammatisk angivelse af Israndslinjen (Weichsel-istid).

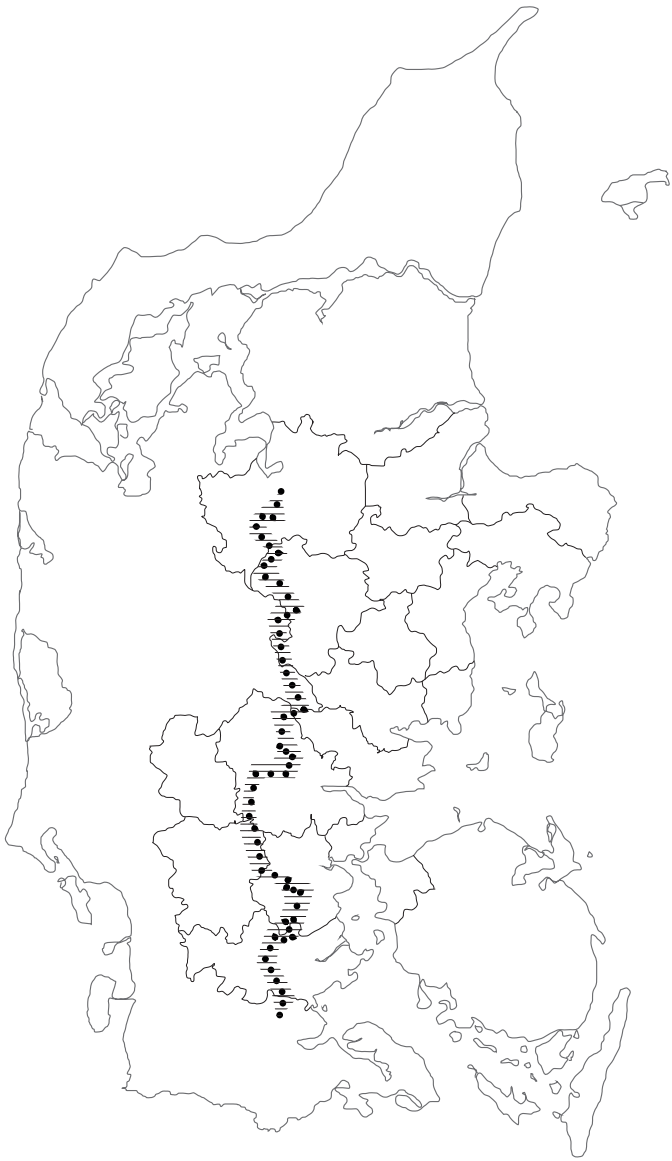
Israndslinje

Diagrammatisk angivelse af tunneldale, smeltevandsdale og - sletter, samt hævet havbund i direkte forbindelse til de 19 DØM kommuner. Kortet illustrerer hvorledes at istidslinjen stadig er markant i form af de tværgående strukturer i det østlige jylland og de flade sletter vest for højderyggen.

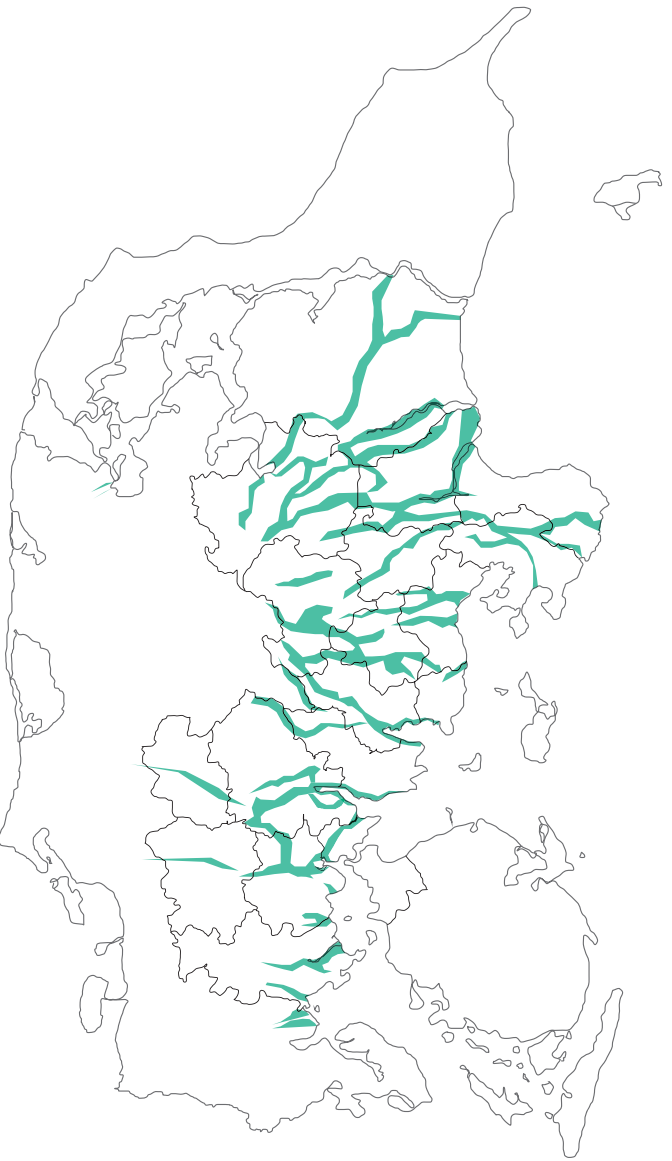
Smeltevandssletter
Smeltevandsdale
Tunneldale
Hævet Havbund

DYBE STRUKTURER

Højderyg på langs; diagrammatisk angivelse af den Jyske Højderyg

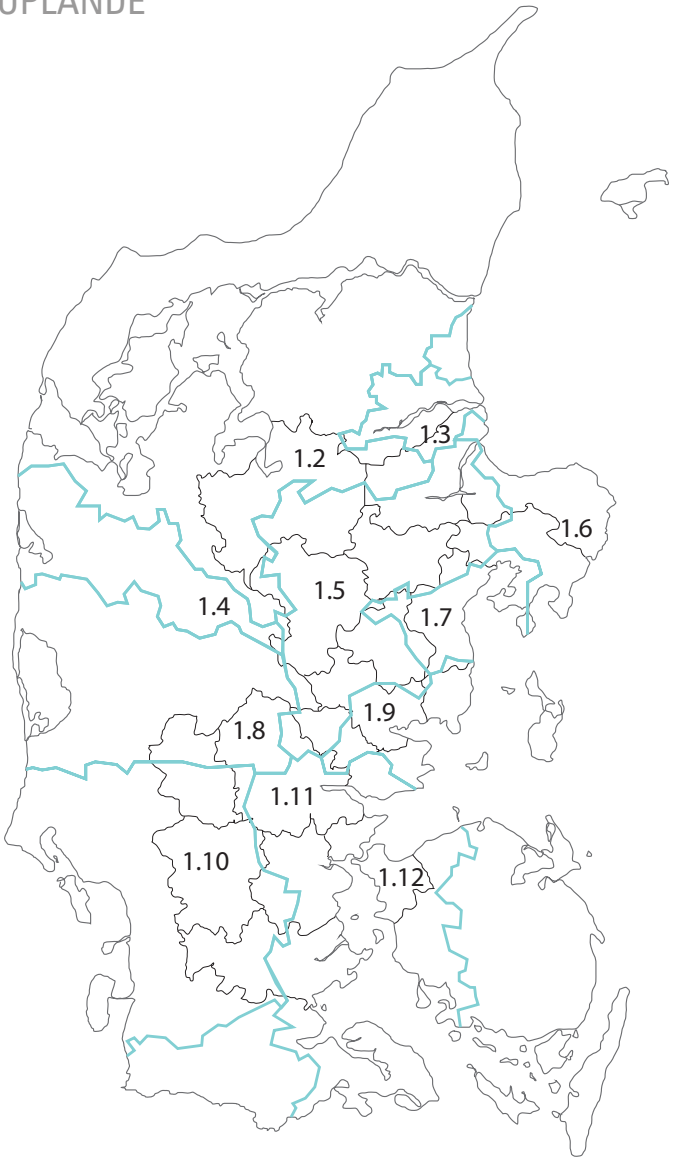
Jyske højderyg

Blå-grønne korridorer på tværs; diagrammatisk angivelse af de øst-vestgående dybe strukturer (tidligere) blå-grønne korridorer i DØM kommuner

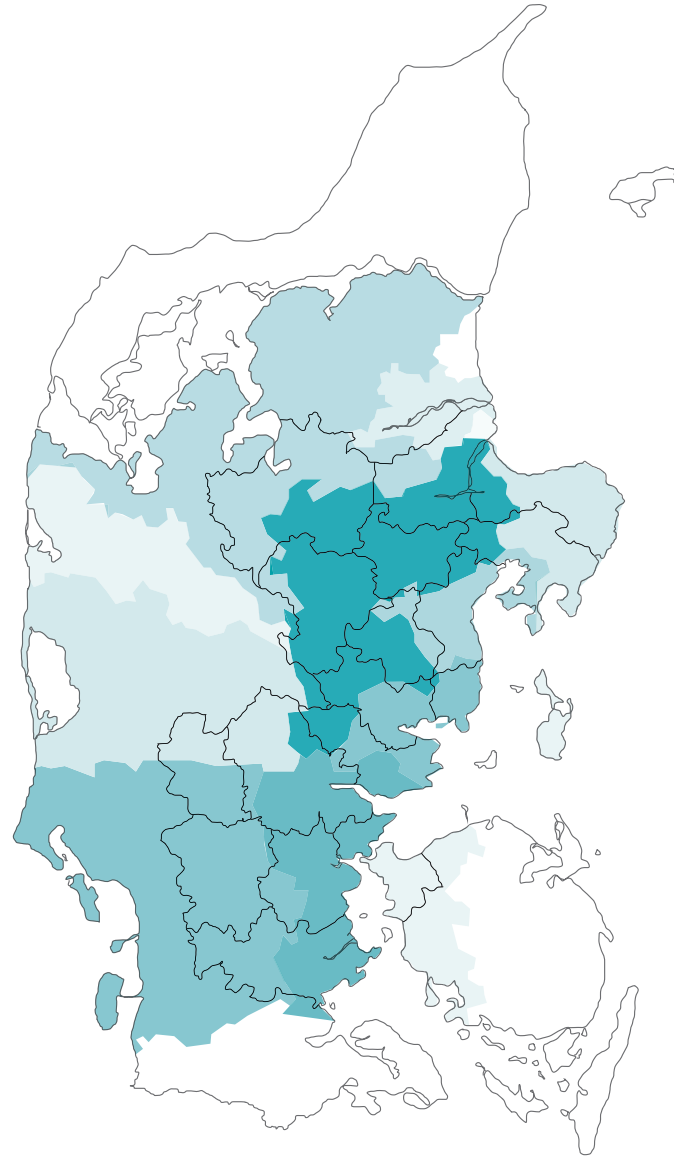
Korridorer øst-vest

VANDSKEL OG VANDOPLANDE

Angivelse af hovedvandområde* med fysisk forbindelse til de 19 DØM kommuner.

* Indgår i Vanddistrikt 1 Jylland og Fyn, baseret på Vandplan 2006-2015, 2015-2021, Miljøstyrelsen

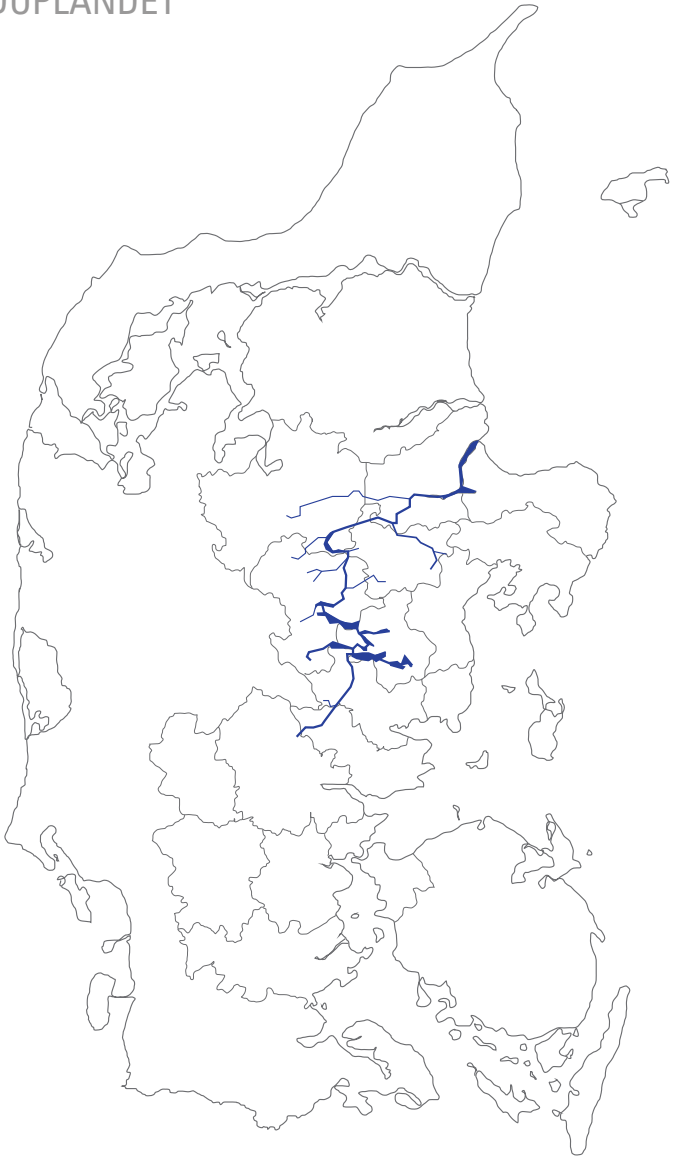
Diagrammatisk angivelse af hovedvandområde knyttet til DØM-kommuner. Des mørkere blå - des flere DØM kommunegrænser krydses af vandet.

Hovedvandområde, krydser > 10 DØM kommuner

- 1.2 Limfjorden, 7.600 km²
- 1.3 Mariager, 574 km²
- 1.4 Nissum Fjord, 1.600 km²
- 1.5 Randers Fjord, 3.250 km²
- 1.6 Djursland, 1.007 km²
- 1.7 Aarhus Bugt, 772 km²
- 1.8 Ringkøbing Fjord, 3.477 km²
- 1.9 Horsens Fjord, 791 km²
- 1.10 Vadehavet, 4.400 km²
- 1.11 Lillebælt Jylland, 2.370 km²
- 1.12 Lillebælt Fyn, 1.000 km²

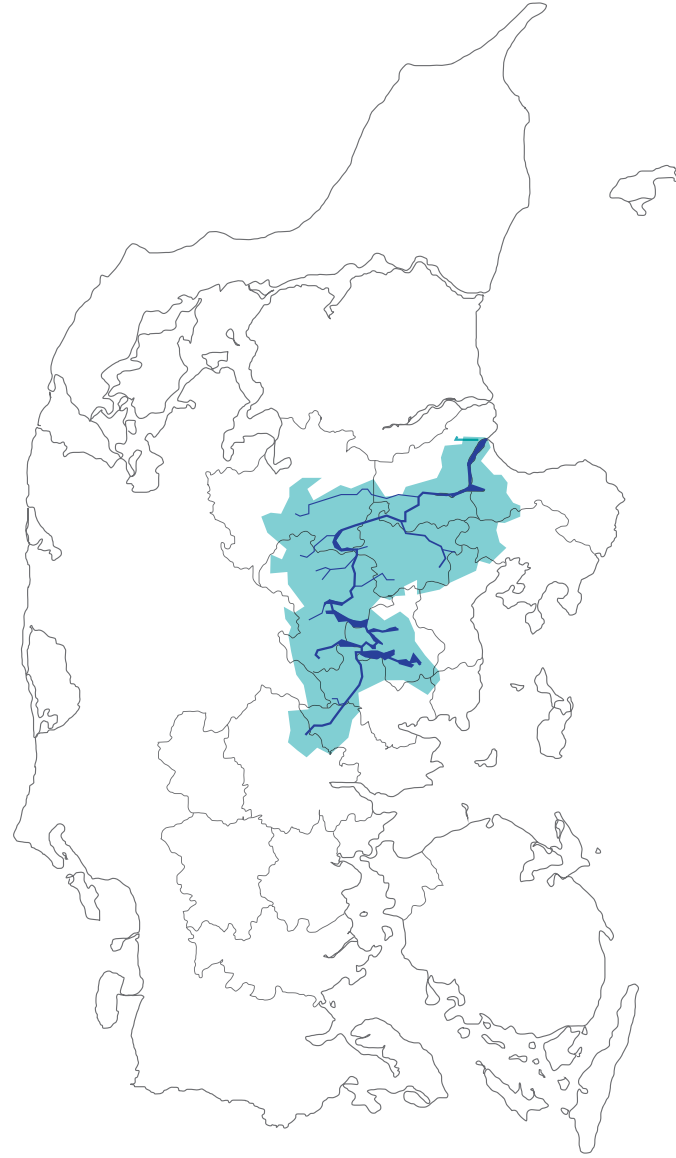
- Hovedvandområde, krydser > 10 DØM kommuner
- Hovedvandområde, krydser 4-5 DØM kommuner
- Hovedvandområde, krydser 2-3 DØM kommuner
- Hovedvandområde, krydser 1 DØM kommuner

GUDENÅEN OG VANDOPLANDET

Diagrammatisk angivelse af Gudenåens forløb igennem DØM-kommunerne. Gudenåen starter ved Tinnest Krat i Vejle Kommune og slutter i Randers Fjord, Randers Kommune i et forløb på 149-158 km. Det er Danmarks eneste flod.

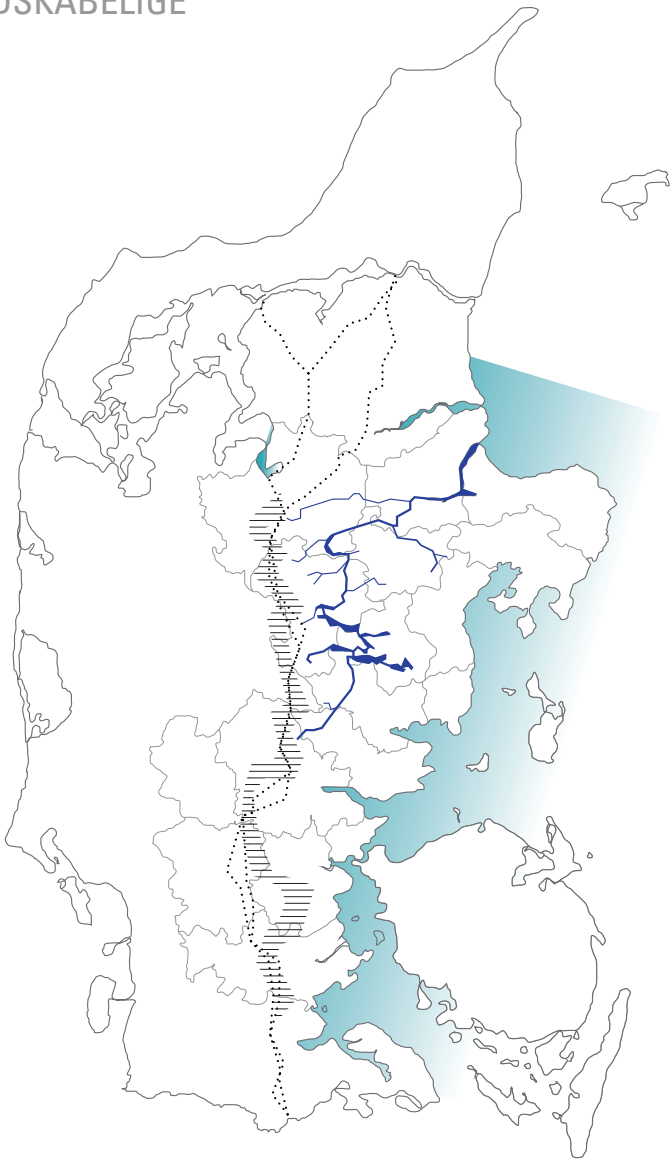
Gudenå

Diagrammatisk angivelse af DØM-kommuner med direkte tilknytning til Gudenåen og hovedvandområde 1.5 Randers Fjord, som berører Silkeborg, Skanderborg, Horsens, Favrskov, Viborg, Randers, Norddjurs, Hedensted, Vejle, Ikast-Brandeborg, Odder, Aarhus, Syddjurs.

- Randers Fjord hovedvandområde
- Gudenå

OVERORDNEDE LANDSKABELIGE RETNINGER

Kyststrækningen, floden og højderyggen tegner de store landskabsstrukturer på langs i nord-sydgående retning. Hærvejsruter langs den Jyske Højderyg som er tilgængelige for gående i samtiden.

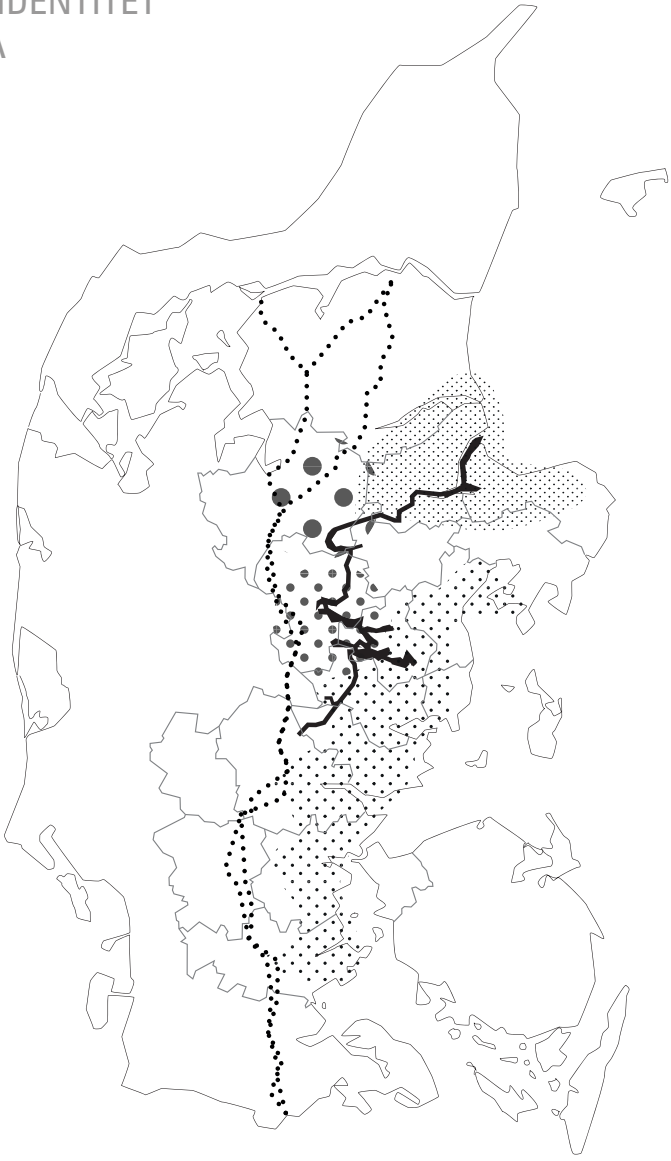
- Jyske højderyg
- Hærveje nord-sydgående
- Gudenå

De blå-grønne korridorer tegner de store landskabsstrukturer på tværs i øst-vest retning.

- Korridorer øst-vest

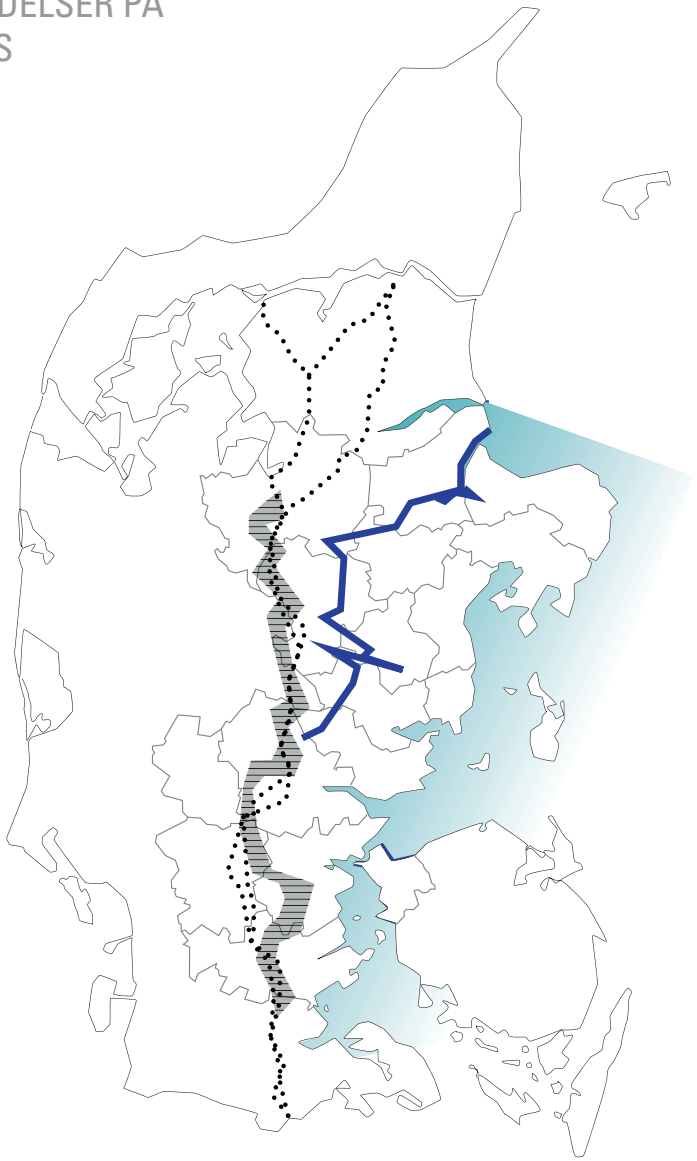
LANDSKABSÅREN IDENTITET OG KARAKTERISTIKA

Diagrammatisk angivelse af særligt karakterbærende/identitetsskabende landskaber og forløb; Hærvejen og højderyggeng, Gudenåen og Deltaet, Kyst-Fjord strækningen mod øst, Søhøjlandet og Sø-bakkelandet omkring Viborg.

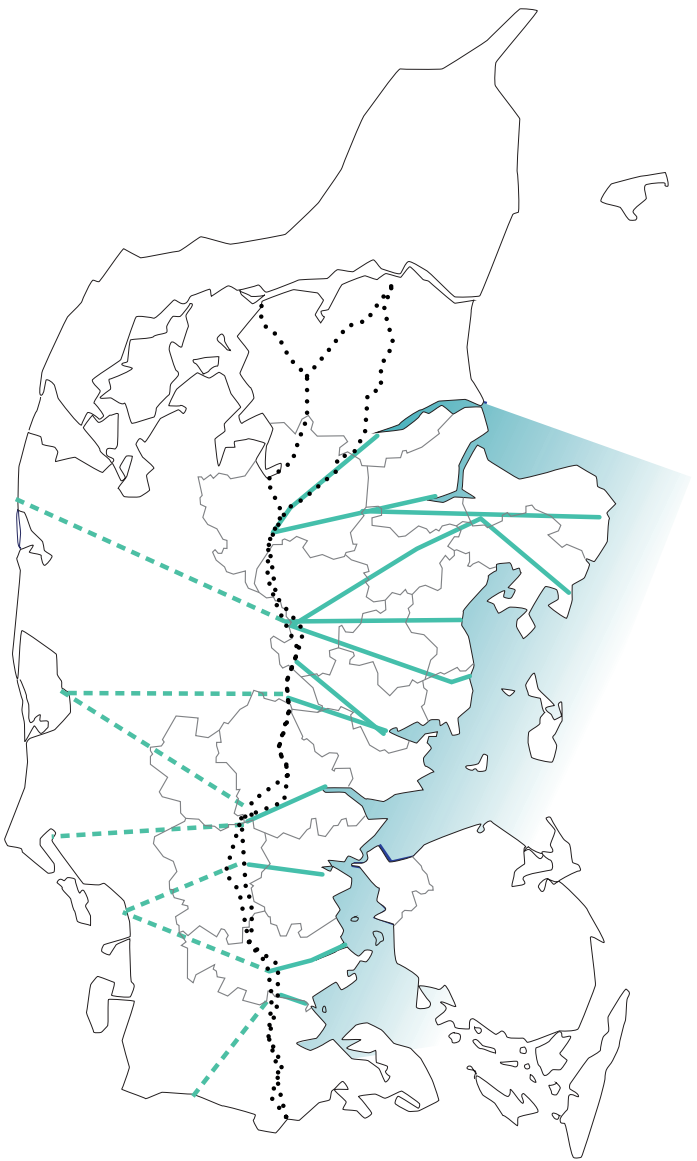
Kortet på denne og de to følgende sider viser en yderligere diagramatisering af primære landskabstræk i direkte forbindelse med de 19 kommuner med særlige karaktergivende landskabspotentialer knyttet til de 19 kommuner ud fra parametre som f.eks. rekreation, natur- og ourdoor aktiviteter, biodiversitet, bløde trafikanter, branding, turisme, bosætningsstrategier.

LANDSKABSFORBINDELSER PÅ
LANGS OG PÅ TVÆRS

Diagrammatisk angivelse af dybe strukturer og historiske forbindelser (hærvejsruter) i nord-sydgående retning.

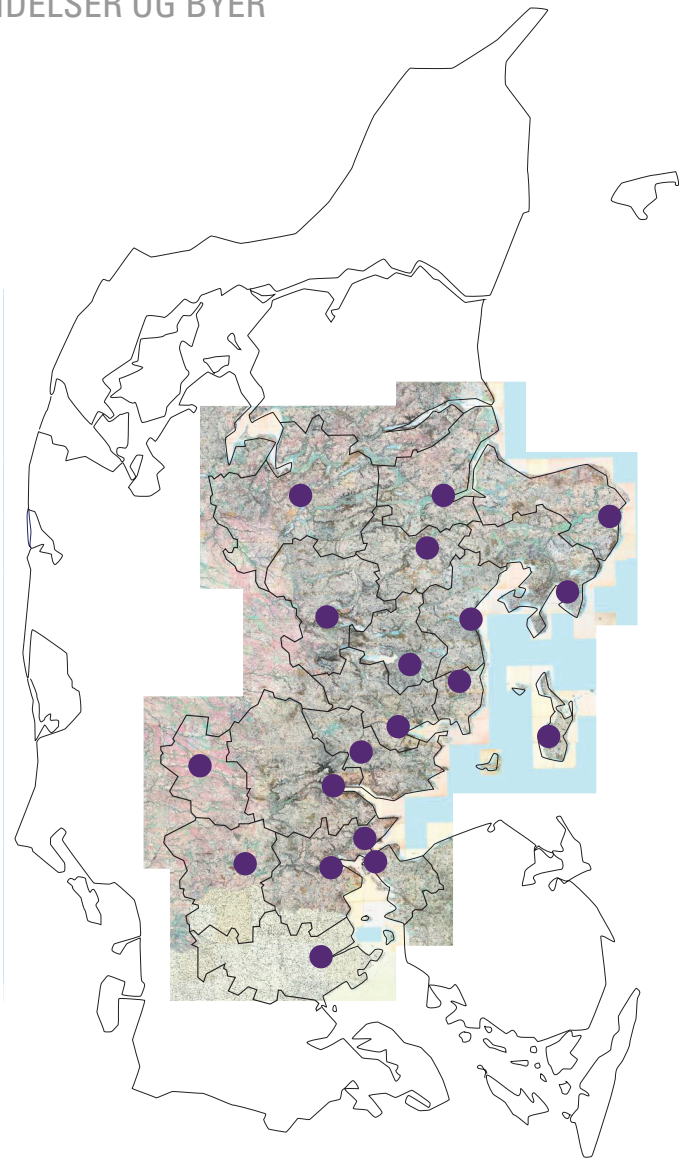
- Jyske højderyg
- Hærveje nord-sydgående
- Gudenå

Diagrammatisk angivelse af potentialer for grønne forbindelse hhv fra øst mod højderyg og Hærveje samt fra vest mod selvsamme.

- Hærveje nord-sydgående
- Landskabsbaserede potentialer for grønne forbindelser fra hhv øst og vest mod højderyggen

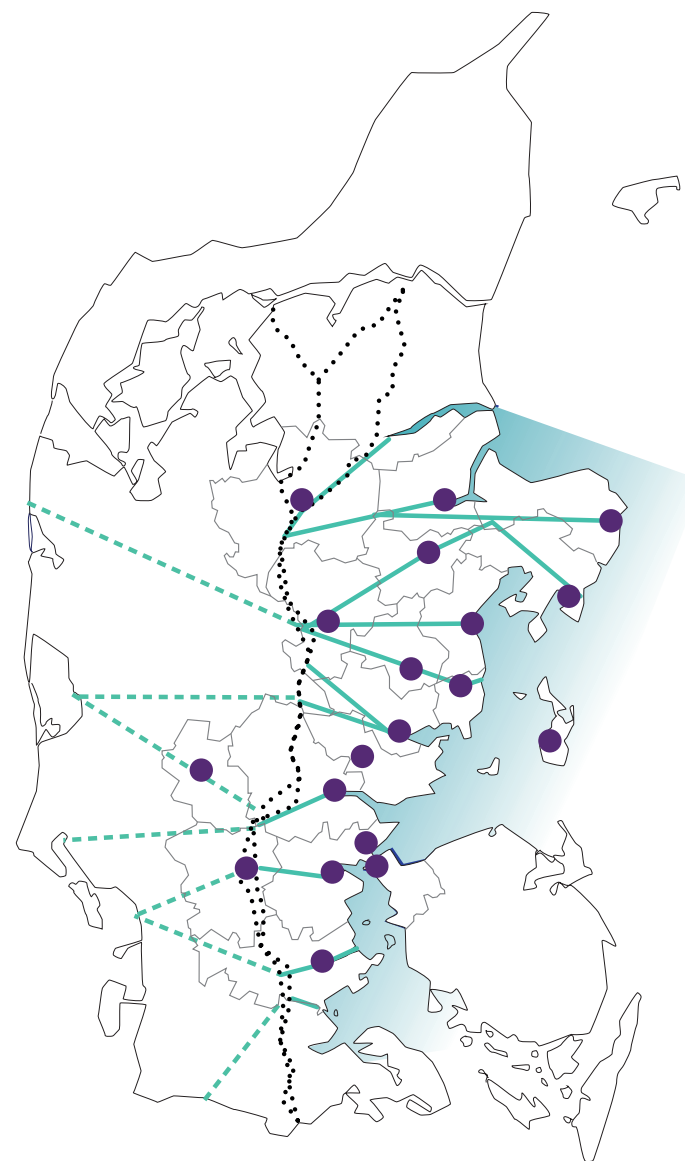
LANDSKABSFORBINDELSER OG BYER

Diagrammatisk angivelse af hvor DØM kommunes største by i forhold til indbyggertal sat i relation til historisk kort fra slutningen af 1800-tallet.*

* Højt Målebordsblad, Geodatastyrelsen

- Største by (indbyggertal) i hver DØM kommune

Diagrammatisk angivelse af sammenfald mellem større byers placering i DØM kommunerne i forhold til dybe strukturer og landskabelige forbindelser.

- Hærveje nord-sydgående
- Landskabsbaserede potentialer for grønne forbindelser fra hhv øst og vest mod højderyggen
- Største by (indbyggertal) i hver DØM kommune